

Mèdic-Farmacèutic el 1882 i hi gaudí de diferents càrrecs.

El 1884 amb una excedència del Cos de Correus, retornà a la major de les Pitiüses on hi desenvolupà l'exercici de la medicina i col·laborà en la lluita contra la tuberculosi, el còlera i el paludisme des del seu càrrec de vocal de la Junta Municipal de Sanitat de l'Ajuntament d'Eivissa, pel qual havia estat nomenat el 1885.

El 1886 tornà de nou a Mallorca per a reincorporar-se al seu lloc a Correus, del qual fou administrador principal, activitat que va simultaniejar amb una fructífera labor periodística, acadèmica i cultural. Així, el 1886 publica *Bosquejo Histórico del Correo en la Isla de Ibiza*, llibre que signa com Administrador Principal de Correos de Palma de Mallorca, i tan fonamental per a la història de les comunicacions a les

Illes, com ignorat pels historiadors actuals. El 1887 l'Acadèmia de Medicina i Cirurgia de Palma l'elegí com a soci corresponsal amb la memòria la *Necrópolis de Palma* a més també fou corresponsal de moltes acadèmies peninsulars. El 1891 les seves obligacions com a funcionari de Correus el van portar a diverses ciutats espanyoles: Palència, Albacete i Madrid, en les quals també va desenvolupar nombroses activitats de caire cultural. A

Palència publica *Contribución al Estudio de la Historia del Correo en España (1890)*. Va retornar a Mallorca el 1893 per a perllongar la seva estada fins a 1907, en aquest període va ocupar el Govern Civil de les Illes el que seria Carter Honorari D. Rafael Álvarez Sereix, un altre notable intel·lectual i bon amic d'en Fajarnés.

En aquest nou període mallorquí fou elegit acadèmic nu-

Timbrològica Balear, durant un banquet homenatge.

Així doncs, publicà nombrosos articles en els periòdics palmesans: *El Isleño*, *La Opinión*, *La Almudaina*, *El Balear*, *Última Hora* així com en la *Revista Balear de Ciencias Médicas*, publicació oficial del Col·legi Mèdic-Farmacèutic que Fajarnés dirigí des de 1894 fins a 1905. Va col·laborar amb *El Museo Balear*, *El Ateneo*,

labora en un estol de publicacions d'àmbit estatal de caràcter postal i professional.

Entre 1907 i 1923 va ocupar diversos càrrecs en el cos de Correus, fet el va dur a diverses ciutats com Barcelona, Còrdova i Madrid. Fajarnés actua en aquesta època com la persona de confiança del Cos de Correus, encarregant-se de totes les feines de responsabilitat. Organitza el servei de paquets postals pels soldats a la

campanya d'Àfrica (fet pel que serà condecorat), organitza el Congrés Internacional de la UPU a Madrid, etc. Entre molts d'altres càrrecs, fou el Director de l'Escola Nacional de Correus. El 1922 el govern de l'estat pren la decisió de dissoldre el Cos de Correus, per tallar la conflictivitat social derivada de les seves reivindicacions socials, polítiques i laborals. Fajarnés havia estat ocupant el càrrec

de Director General de Correus – seu vacant- pocs anys abans, i tothom l'esperava com Director General, fet que hagués coronat dignament la seva carrera. Malgrat que el nou esclat de tensions l'agafa a Eivissa, és humiliat pel govern fent-li demanar el ingrés al "nou" Cos de Correus. Amargat demana la jubilació.

El 1923, ja jubilat, retornà a Eivissa on novament reprengué la seva producció científica, més de caire històric, i també fou de-

Membres de la Real Academia de Medicina y Cirugía de Palma de Mallorca a finals del segle XIX. Drets i començant per l'esquerra: Francesc Sancho, Joan Munar, Enric Fajarnés, Josep Rover, Jaume Escalas Adrover, Pere Jaume Matas i Eugeni Losada. Asseguts i començant per l'esquerra: Domingo Escafi, Antoni Frontera, Víctor Valenzuela, Antoni Mayol, Gabriel Martorell i Tomàs Darder. Arxiu de la Reial Acadèmia de Medicina de les Illes Balears.

merari de la Reial Acadèmia de Medicina i Cirurgia de Palma de Mallorca el 1895 amb el discurs d'ingrés *Estudios sobre la historia de la medicina en el Reino de Mallorca*, on també hi ocupà el càrrec de bibliotecari. A més, aquest període pot ser considerat com el seu període de màxima producció científic-mèdica, com testimonien les pàgines de la *Revista Balear de Ciencias Médicas*. L'any 1898 és nomenat soci d'honor de la Societat

Los Libros i va dirigir, al costat d'Eusebio Pascual des de 1895 fins a 1901, el *Boletín de la Sociedad Arqueológica Luliana*, relació que ens explicarà la Dra. Barceló. A Eivissa col·laborà amb els periòdics *El Ibicenco*, *La Isla*, *Las Pithiusas*, *El Herald de Ibiza*, *Diario de Ibiza* y *La Voz de Ibiza* així com en la revista *Los Archivos de Ibiza*; i a partir de 1888 va començar a col·laborar en *La Revista de Menorca*. A més a més, col-

2. Desarrollo de la población de Calviá. Desde su origen hasta nuestros días –siglos XIII al XIX—. Biblioteca Fundación Bartolomé March / 3. Estudios sobre la historia de medicina en el Reino de Mallorca. Biblioteca Fundación Bartolomé March / 4. La Necrópolis de Palma. Biblioteca Fundación Bartolomé March / 5. Notas sobre la epidemia de sarampión padecida en Palma de Mallorca en 1895–96 Biblioteca Fundación Bartolomé March.

signat diputat provincial, càrrec que abandonà el 1928. Morí a Eivissa el 1934, deixant inèdita una *Historia del Correo en las Islas Baleares*.

Permeteu-me acabar aquest breu passeig per la trajectòria professional

d'Enric Fajarnés amb una petita al·lusió a la seva contribució a la ciència mèdica, la qual es centrà en la recerca científica des de la demografia i l'epidemiologia i d'aquestes, en la seva

Portadeta de la Revista Balear de Ciencias Médicas on apareix Enric Fajarnés i Tur com a director de la publicació. Biblioteca Fundación Bartolomé March

versió històrica, on s'hi localitzen els principals postulats de la Medicina Social, com ja avançàvem. Així, el nostre homenatjat alhora de presentar el interès per la demografia utilitza la seva vessant estadística

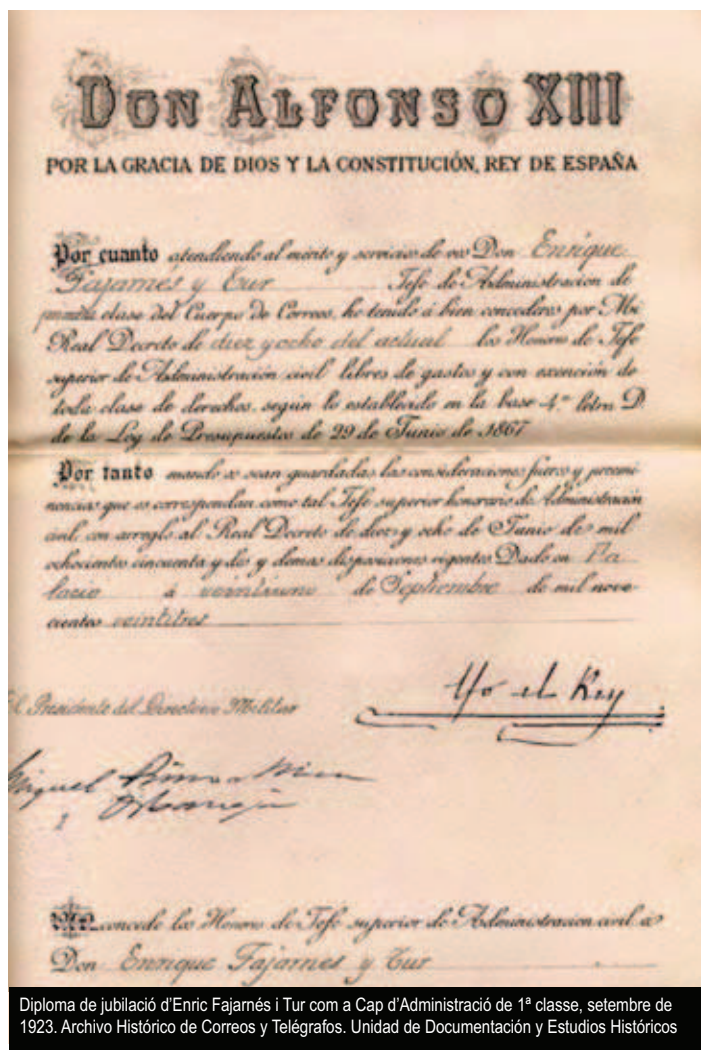
ca com a punt de partida de la seva utilitat pública, així afirmava que:

“La moderna ciencia de gobernar, con sus interesantes problemas sociales y económicos, descansa hoy sobre la Estadística, otra ciencia, también

moderna, que da á conocer la riqueza pública y las necesidades de los pueblos, señalando con trazos vigorosos la grandeza ó la decadencia de las naciones.

La Demografía –llamada aritmética política por los tratadistas del siglo XVIII, estadística humana por Guillard, demología por Engel, y física social por Quételet, - es una rama importantísima de la Estadística, cuya parte dinámica se ocupa en los hechos que determinan el movimiento de población.” (p. 361)¹.

Rere aquesta definició s'hi amaguen els ancoratges intel·lectuals de Fajarnés.

Diploma de jubilació d'Enric Fajarnés i Tur com a Cap d'Administració de 1ª classe, setembre de 1923. Archivo Histórico de Correos y Telégrafos. Unidad de Documentación y Estudios Históricos

¹Estudio demográfico de Baleares. *Revista Balear de Ciencias Médicas*. 1901, p. 361–371 i 385–390.